BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Jaunimo g. 2, 59206 Birštonas, tel. (8 319) 56 833, faks. (8 319) 65 555, el. p. kontrole@birstonas.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188644330

Birštono savivaldybės Tarybai
Birštono savivaldybės administracijos Direktoriui

IŠVADA DĖL GARANTIJOS SUTEIKIMO

2022 m. gruodžio 7 d. Nr. 3IŠ-5
Birštonas

ĮŽANGA

Savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolinimosi limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali teikti garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitų įsispareigojamųjų dokumentų sutartis[1].

Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatyme[2] numatyta išimtinė Savivaldybės tarybos kompetencija – sprendimų dėl savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo), kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis ir garantijų teikimo už savivaldybės valdomų įmonių prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis priėmimas, laikantis Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytų skolos, skolinimosi bei garantijų limitų ir gavus savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą.

Savivaldybių skolinimosi ir garantijų limitai nustatomi kiekvienais metais Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu.

Savivaldybių skolos, skolinimosi ir garantijų limitų taikymo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, Savivaldybių skolinimosi taisyklės[3].

Birštono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – tarnyba), vykdydama jai pavestas funkcijas, rengia ir Savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis, garantijų suteikimo kreditoriams už savivaldybės valdomų įmonių prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis[4].

Birštono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) administracija kreipėsi[5] į Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą (toliau – Tarnyba) prašydama parengti išvadą dėl Birštono savivaldybės

---

[1] Lietuvos Respublikos biudžeto sandoros įstatymo 1990-07-30 Nr.I-430 (su visais pakeitimais) 10str. 1d.5 p.
[2] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 2 d. 28 p.
[3] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo" (2012-03-21 nutarimo Nr. 304 redakcija, su vėlesniais pakeitimais).
[4] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 1 d. 3 p.
[5] Birštono savivaldybės administracijos 2022-11-23 raštas Nr.(6.8.Mr.)-SR-1287 „Dėl garanto suteikimo".

(toliau – Savivaldybė) galimybės prisiimti ilgalaikius įsipareigojimus pagal garantijas dėl UAB „Birštono šiluma“ planuojamos imti 250 tūkst. Eur paskolos apyvartinių lėšų trūkumui padengti.

Vykdydama Vietos savivaldos įstatymo reikalavimus bei atsižvelgdama į Savivaldybės administracijos raštą[6], Tarnyba įvertino Savivaldybės galimybę suteikti garantiją UAB „Birštono šiluma“ dėl ilgalaikės paskolos.

Lietuvos Respublikos teisės aktai nereglamentuoja Savivaldybės kontrolieriaus teikiamos išvados dėl savivaldybės galimybės imti paskolą ar suteikti garantiją už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamamas paskolas formos, turinio ir apimties, nėra parengtų metodikų. Todėl rengiant šią išvadą apsiribota atlikti vertinimą teisėtumo požiūriu, t.y. vertinta Savivaldybės garanto suteikimo atitikimas imperatyvioms teisės normoms (privalomiems reikalavimams).

Su Išvada galima susipažinti Savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birstonas.lt.

VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

Vertinimo tikslas – išanalizuoti Savivaldybės galimybę suteikti 250,0 tūkst. Eur garantiją UAB „Birštono šiluma“ (toliau – Bendrovė) dėl ilgalaikės paskolos; išanalizuoti Bendrovės 2020-2021 metų finansinius rodiklius ir įvertinti finansines galimybes bei galimas rizikas grąžinant paskolą ar Savivaldybės garantijos suteikimas Bendrovei, nepažeis savivaldybių skolinimąsi ir savivaldybių biudžetų vykdymą reglamentuojančių teisės aktų.

Vertinamas subjektai - Savivaldybės administracija, juridinio asmens kodas 188750166, adresas Jaunimo g. 2, Birštonas; UAB „Birštono šiluma“ (toliau – Bendrovė), juridinio asmens kodas - 152840633, B. Sruogos 23, Birštonas.

Vertinamas laikotarpis - 2022 metai. Bendrovės finansiniai rodikliai vertinami už 2020 - 2021 metus.

Vertinimo kriterijai. Garantijos suteikimo teisėtumas ir pagrįstumas vertinamas analizuojant atitiktį teisės aktams:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui[7],
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymui[8],
- Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymui[9],
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoms Savivaldybių skolinimosi taisyklėms[10].

Vertinimo metodai. Siekiant gauti vertinimo tikslams reikalingus įrodymus, atlikta:

- Savivaldybės ataskaitų rengimo skolinių įsipareigojimų srityje vidaus kontrolės tyrimas;
- Suteiktų garantijų ir jų grąžinimo ūkinių operacijų bei likučių tikrinimas;
- Savivaldybės įsiskolinimų pokyčių analizė;
- Savivaldybės garantijų limitų skaičiavimas;
- Bendrovės finansinių duomenų ir rodiklių analizė.

Vertinimo metu buvo analizuojami reikalingi duomenys, pateikti:

- Savivaldybės Skolinių įsipareigojimų 2021 m. gruodžio 31 d. ir 2022 m. rugsėjo 30 d. ataskaitose;
- Savivaldybės Mokėtinų sumų 2021 m. gruodžio 31 d. ir 2022 m. rugsėjo 30 d. ataskaitose;
- Savivaldybės administracijos Biudžeto ir apskaitos skyriaus tvarkomos Savivaldybės iždo buhalterinės apskaitos dokumentuose;
- Bendrovės finansinė atskaitomybė už 2020 ir 2021 metus.

---

[6] Birštono savivaldybės administracijos 2022-11-23 raštas Nr.(6.8.Mr.)-SR-1287 „Dėl garanto suteikimo“.

[7] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

[8] Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

[9] Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2021-12-14 Nr. XIV-745 (su 2022 m. kovo 17d. Nr.XIV-943 pakeitimu).

[10] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo" (2012-03-21 nutarimo Nr. 304 redakcija, su vėlesniais pakeitimais).

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose ataskaitose ir pateiktuose dokumentuose nėra reikšmingų iškraipymų ir neatitikimų, o Savivaldybė suteikia garantiją laikydamasi teisės aktų reikalavimų.

Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) Bendrovės ir Savivaldybės administracijos su suteiktomis garantijomis skolinimosi ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už vertinimui pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią išvadą buvo vadovaujamasi nuostata, kad Savivaldybės administracijos pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus. Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų tikrinimo, skaičiavimo ir analitines procedūras.

VERTINIMO REZULTATAI

Savivaldybės garantijų limitai

Atliekant skolinimosi vertinimą buvo vadovaujamasi Savivaldybės administracijos Biudžeto ir apskaitos skyriaus pateiktais duomenimis:

- Savivaldybės Skolinių įsipareigojimų 2021 m. gruodžio 31 d. ir 2022 m. rugsėjo 30 d. ataskaitose (Valdžios sektoriaus subjektų apskaitos duomenų teikimo Finansų ministerijai ir skelbimo taisyklių 10 priedas);
- Mokėtinų sumų 2021 m. gruodžio 31 d. ir 2022 m. rugsėjo 30 d. ataskaitose (Valdžios sektoriaus subjektų apskaitos duomenų teikimo Finansų ministerijai ir skelbimo taisyklių 9 priedas);

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybė suteikia garantiją Bendrovei laikydamasi teisės aktų reikalavimų.

Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme (toliau – Įstatymas) savivaldybių skolos ir skolinimosi limitų dydžius 2022 metams[11].

Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 5 punktu nustatyti garantijų limitai - savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali viršyti 10 procentų šio įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio.

Įstatymo 5 priede Birštono savivaldybės 2022 metų prognozuojamos biudžeto pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio – 7152 tūkst. Eur[12]. Savivaldybės 2022 metais prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali būti didesni nei 715,2 tūkst. Eur (7152 tūkst. Eur x 10 proc.). Birštono savivaldybė 2022 m. nėra prisiėmusi įsipareigojimų pagal garantijas dėl savivaldybės kontroliuojamųjų įmonių prisiimtų įsipareigojimų.

Savivaldybės garantijų limitas leidžia Savivaldybei suteikti 250 tūkst. Eur garantiją.

Garantijos suteikimo pagrįstumas

UAB „Birštono šiluma“ (toliau - bendrovė) yra ribotos civilinės atsakomybės privatusis juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu. Bendrovės steigėjęs ir pagrindinis akcininkas, valdantis 99,95 proc. visų bendrovės akcijų - Savivaldybė.

---

[11] Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2021-12-14 Nr. XIV-745 (su pakeitimais)

[12] Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymo 5 priedas (su pakeitimais)

Bendrovė 2022-11-15 rašte Nr. 253 „Dėl garanto pateikimo AB „Šiaulių bankui“ už UAB „Birštono šiluma“ kreditą nurodė, kad paskola bus naudojama apyvartinių lėšų trūkumui padengti.

Bendrovė yra Savivaldybės įsteigta ir valdoma įmonė, todėl Savivaldybė gali suteikti garantiją dėl Bendrovės prisiimtų įsipareigojimų pagal paskolos sutartį.

Bendrovės finansiniai rodikliai

Civilinio kodekso 6.90 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad garantija laikomas vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui-kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis (skolininkui tapus nemokiam ir kitais atvejais). Garanto atsakomybė yra **subsidiari.**

Bendrovės 2020-2021 metų veiklos finansiniai rodikliai (Eur)

Rodikliai	2021 m. Eur	2020 m. Eur	Pokytis Eur
Grynasis pelnas (Nuostoliai)	**-189208**	**-103553**	**85655**
Turtas:	**1709596**	**1401661**	**307935**
Ilgalaikis turtas	***1305775***	***1211844***	***93931***
Trumpalaikis turtas:	***403821***	***189817***	***214004***
Atsargos	85442	39577	45865
Per vienerius metus gautinos sumos	313016	133489	179527
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	5363	16751	-11388
Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, iš jų:	**881131**	**493091**	**388040**
Po vienų metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	396356	366331	30025
Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	484775	126760	358015
Santykinis įsiskolinimo rodiklis[13]	**0,52**	**0,35**	**0,17**

Šaltinis: Tarnybos atlikta analizė pagal audituotą Bendrovės 2020 ir 2021 metų finansinę atskaitomybę.

Bendrovės veikla nuostolinga, nuostolis per 2021 m. padidėjo 85,6 tūkst. Eur (182,7 proc.). Įsipareigojimai Bendrovės padidėjo 388 tūkst. Eur (78,7 proc.). Bendrovė eilę metų dirba nuostolingai, sukauptas nuostolis 2021-12-31 824,8 tūkst. Eur.

Bendrovės santykinis įsiskolinimo rodiklis leidžia spręsti, kad Bendrovės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybės prastėja. Per 2021 metus šis rodiklis padidėjo 0,17 Eur (48,6 proc.) t. y. 2020 metais Bendrovės vienam turto eurui teko 0,35 Eur skolų, o 2021 metais - 0,52 Eur.

Atkreipiame dėmesį, kad prastėjantys Bendrovės finansiniai rodikliai ir santykinis įsiskolinimo rodiklis rodo didėjančią Bendrovės veiklos finansinę riziką. Todėl yra rizika, kad dėl UAB „Birštono šiluma“ nuostolingos veiklos ir prisiimtų įsipareigojimų sumažės galimybė laiku grąžinti paskolas ir šią prievolę vykdyti galimai turės Birštono savivaldybė.

Savivaldybės įsiskolinimo pokyčiai

Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi nustatyta, kad savivaldybės 2023 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2022 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti).

[13] Santykinis įsiskolinimo rodiklis skaičiuojamas palyginant įmonės skolas (įsipareigojimus) su įmonės turtu, parodo, kiek vienam turto eurui tenka skolų.

Savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) 2022 m. sausio 1 d. – 813,7 tūkst. Eur, 2022 m. rugsėjo 30 d. – 1200,1 tūkst. Eur (iš jų 223,1 tūkst. Eur - darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokų priskaitymai darbuotojams už rugsėjo mėn). Per 2022 metų 9 mėnesius Savivaldybės įsiskolinimas (neskaitant už einamąjį mėnesį darbuotojams apskaičiuoto darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų) padidėjo 163,3 tūkst. Eur.

Atkreipiame dėmesį, kad įsiskolinimui augant, Savivaldybė gali neužtikrinti Įstatymo 13 straipsnio 3 dalies reikalavimo.

VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ

Savivaldybės administracija ir Bendrovės vadovybė yra atsakingos už pateiktų dokumentų ir duomenų tikrumą bei teisingumą. Atliekant vertinimą buvo vadovaujamasi nuostata, kad pateikti dokumentai ir duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, galutiniai, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Savivaldybės administracijos Biudžeto ir apskaitos skyrius tvarko ir yra atsakingas už savivaldybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų apskaitą, paskolų panaudojimo kontrolę; analizuoja Birštono savivaldybės skolų būklę, kontroliuoja skolos limitų vykdymą ir yra už šias funkcijas atsakingas.

Savivaldybės administracija taip pat yra atsakinga už Savivaldybės vardu prisiimtų paskolų naudojimą pagal Savivaldybės tarybos nurodytą paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka.

Bendrovės vadovybė atsako už paskolos, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą nurodytiems tikslams, už savalaikį atsiskaitymą su prekių ir paslaugų tiekėjais, kredito įstaigomis bei informacijos teikimą.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ

Mūsų tikslas yra, atlikus vertinimą, gauti pakankamą užtikrinimą ir pateikti išvadą Savivaldybės tarybai, kurioje išreiškiama nuomonė dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją dėl Bendrovės ilgalaikės paskolos ėmimo.

Vertinimas atliktas taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą, jog Savivaldybė suteikdama garantiją dėl Bendrovės ilgalaikės paskolos ėmimo, nepažeis teisės aktais nustatytų garantijų limitų ir Bendrovės finansinės galimybės leis grąžinti paskolą.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Birštono savivaldybės interneto tinklapyje adresu: http://birstonas.lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/kontroles-ir-audito-tarnyba-2/. Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

IŠVADA

Mūsų nuomone, Birštono savivaldybei suteikus garantiją už UAB „Birštono šiluma“ imamą 250 tūkst. paskolą (apyvartinių lėšų trūkumui padengti), nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas limitas.

Savivaldybės kontrolierė Janina Blekaitienė